

Aan de gemeenteraad, Adviesraad Sociaal Domein en het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Alblasserdam

Alblasserdam, 12 juni 2024

Betreft: Bezuinigingen sociaal domein Alblasserdam

Geachte heer, mevrouw,

Op 16 mei jl. heeft het college een bezuinigingsvoorstel gepresenteerd dat grote invloed heeft op de inzet van zorg en welzijn in de Alblasserdamse samenleving. Deze bezuinigingen zijn het gevolg van ingrijpende wijzigingen in de financiering van gemeenten door het Rijk. Gemeenten worden gedwongen om moeilijke keuzes te maken en wij begrijpen dat, welke keuzes er ook gemaakt worden, het altijd weerstand oproept. Bezuinigen op het sociaal domein is echter onwenselijk en raakt met name de kwetsbare inwoners van Alblasserdam. Inwoners zonder sociaal netwerk, mensen met (grote) financiële problemen, overbelaste mantelzorgers, jongeren die vastlopen en gezinnen waar huiselijk geweld helaas de dagelijkse realiteit is. De impact van de bezuinigingen en wat dit betekent voor de partners van het Brughuis wordt beschreven in bijlage 1.

Verder versterken sociaal domein en kansen

Bezuinigen is een streep door de rekening van investeringen in het sociaal domein naar aanleiding van landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen. Het Integraal Zorg Akkoord (IZA) pleit bovendien voor een transformatie en het versterken van het sociaal domein¹ als antwoord op tekorten in de zorg. Zowel landelijk als regionaal wordt intensief gesproken over de financiering van het IZA en de samenwerking² tussen medisch en sociaal domein. Het IZA biedt preventief kansen om de financiële curatieve druk op de gemeente te verlichten. De partners van het Brughuis pleiten er dan ook voor het totaal aan subsidie te beoordelen als een investering in plaats van als kosten. Door aan de voorkant te investeren in zorg en welzijn kan het ontstaan van complexere zorgvragen, die een veelvoud kosten, worden voorkomen.

De Brughuispartners roepen de gemeente derhalve vriendelijk doch dringend op het bezuinigingsvoorstel voor het sociaal domein te heroverwegen. Uiteraard zijn wij gaarne bereid één en ander nader toe te lichten in een persoonlijk gesprek met als doelstelling gezamenlijk te streven naar duurzame hulp en ondersteuning voor onze inwoners.

Met vriendelijke groet,

St. Welzijn Alblasserdam

St. Jeugdteams ZHZ

De Sociale Basis

JongJGZ

Bijlage 1: gevolgen bezuinigingen sociaal domein

¹ De waarde van het sociaal domein (vng.nl)

² leplaza 202203-CP Alblasserdam - het brughuis - 0478-20211-11
20220311-Definitieve rapportage verkenning samenwerking sociaal en medisch domein (003).pdf
info@hetbrughuis.nl / www.hetbrughuis.nl

Bijlage 1: Impact bezuinigingen sociaal domein

We leven in een dynamische tijd met maatschappelijke, politieke en economische uitdagingen; de hoge inflatie, krappe woningmarkt en onzekerheden door de oorlog in Oekraïne en het Israëlisch-Palestijnse conflict. Ook in Alblasserdam merken wij dat inwoners, die wij ondersteunen, de impact van deze uitdagingen ervaren. We zien een groei aan: eenzaamheid en depressies, financiële zorgen, onveilige thuissituaties, (vecht)scheidingen en het gebrek aan passende woonruimte. Daarbij de vergrijzing en tekorten aan zorg- en medisch personeel opgeteld, zien we dat het aantal inwoners dat (tijdelijk) niet zelfredzaam is toenemen. En daarmee ook het beroep op hulp en ondersteuning vanuit het Brughuis. Het Brughuis biedt ondersteuning (zo kortdurend als mogelijk en langdurig waar nodig) aan inwoners, gezinnen en kinderen, met als doel hen uiteindelijk weer zelfredzaam te maken.

De partners binnen het Brughuis hebben ruimte nodig voor het ontwikkelen van een collectief aanbod en het verlenen van hulp met een duurzaam perspectief in plaats van hulp ter overbrugging van maatwerkvoorzieningen. Om deze reden pleiten wij, voor de inwoners van Alblasserdam, om de voorgenomen bezuinigen tegen te gaan en hen te voorzien van een lokaal sterk Brughuis om integraal, efficiënt en duurzaam problemen aan te pakken, te stabiliseren, op te lossen en sterk te staan.

Brughuis

Voor het jaar 2024 is eenmalig subsidie verstrekt aan het Brughuis. Deze middelen worden primair ingezet voor de centrale toegang en secundair voor facilitaire ondersteuning en communicatie. Het is nog geen zekerheid dat het Brughuis, voor 2025 en verder, duurzaam financieel wordt ondersteund.

Bovenstaande heeft invloed op:

- De laagdrempelige centrale locatie waar inwoners kunnen binnenlopen met vragen op gebied van hulp en ondersteuning. Onze deur kan niet meer zo welkom openstaan als nu het geval is.
- Eerstelijns ondersteuning vanuit de centrale toegang (triage) welke is gericht op efficiënt, effectief en duurzaam oplossen van (meervoudige) uitdagingen.
- Integraal werken dat de basis is van de centrale toegang; een brede aanpak die alle leefgebieden bestrijkt en waarbinnen verschillende professionals met elkaar samenwerken.
- Betere afstemming van zorg en ondersteuning en tegengaan van versnippering en verkokering.

Het resultaat van bezuinigen op het Brughuis is helaas dat er niet meer dan een bedrijfsverzamelgebouw overblijft. Als de samenwerking, op onder andere de integrale klantroute,

Stichting Welzijn Alblasserdam

Het college stelt bezuinigingen voor van: €13.000 in 2025, €63.000 in 2026 en nog eens €63.000 in 2027.

Als sociaal werk organisatie geloven wij dat ieder mens meetelt en vanuit diens eigen talenten mee kan doen in onze samenleving. Vanuit deze overtuiging werken wij aan verbinding, veerkracht, veiligheid, bestaanszekerheid en leefbare buurten. Onze unieke werkwijze resulteert in gemeenschappen van mensen die handelen vanuit eigen kracht, elkaar helpen en minder afhankelijk zijn van (zorg)instanties en voorzieningen.

Bezuinigingen impliceren dat de SWA haar dienstverlening dient te verschrallen. Dit heeft als gevolg het minder kunnen bieden van hulp en activiteiten met consequenties op onze maatschappelijke impact. Bijvoorbeeld op het gebied van mantelzorgondersteuning, eenzaamheid, Buurtkracht en Sociaal Raadsliedenwerk.

Onderzoek toont aan dat sociaal werk een belangrijke bijdrage levert aan het beperken van (specialistische) zorgvragen. SEOR³ constateert, op basis van 14 maatschappelijke kosten-batenanalyses (MKBA's) binnen 32 business cases, dat de bruto baten gemiddeld 1,6 keer hoger liggen dan de kosten⁴. Sociaal werk vormt daarmee een investering in de samenlevings⁵.

Als de SWA moet krimpen of reorganiseren, naar aanleiding van de bezuinigingen, heeft dat personele consequenties tot gevolg. Zoals het niet verlengen van flexibele contracten en eventueel gedwongen ontslagen. In een kleine organisatie zal dit voor veel onrust zorgen.

Jeugdteam ZHZ

Sinds de inzet van 'jeugdhulp naar voren' (meer zelf doen) is het aantal jeugdigen, dat gebruik maakt van lichtere vormen van ambulante zorg, in de zorgmarkt gehalveerd.

In 2023 waren nog maar 56 jeugdigen in zorg voor een van deze diensten. Het aantal jeugdigen dat wij zelf ambulante ondersteuning bieden is sinds de inzet van 'jeugdhulp naar voren' gegroeid van 118 naar 262. Deze stijging is hoger dan de daling in de zorgmarkt dus in Alblisserdam doen meer jeugdigen een beroep op zorg zoals dat ook landelijk de trend is. Door onze lokale inzet slagen we er in deze inzet zo kort als mogelijk te houden en de intensievere zorg te reserveren voor kinderen die dat echt nodig hebben. We bieden deze zorg meer dan ooit lokaal. Lokale zorg start ook veel sneller dan zorg bij een zorgaanbieder omdat het proces van aanmelden veel minder bureaucratisch is. We hebben ervaren dat deze snelle start ook zorgt voor minder geëscaleerde gezinssituaties.

Hoewel we zien dat de aantallen jeugdigen in de zorgmarkt dalen, dalen de daarbij horende kosten niet navenant. Vanuit het jeugdteam hebben we veel grip op wie er wel en niet naar de zorgmarkt gaan, weinig grip op hoelang trajecten dan duren en geen grip op de kosten die aanbieders declareren. Een lokaal traject, aangeboden door het jeugdteam, is bijna de helft goedkoper dan een traject in de zorgmarkt. Bezuinigen op het jeugdteam betekent dus de grip op jeugdhulp verder uit handen geven.

Met de voorgenomen bezuiniging op het jeugdteam van €43.565 zouden we verschuiven naar minder zorg zelf inzetten en meer beleggen in de zorgmarkt. Dit zal ertoe leiden dat Alblisserdamse kinderen weer vaker zorg ontvangen van aanbieders buiten het dorp. Doorverwijzen vergt meer tijd en bureaucratische processen en we hebben minder controle over de duur van de trajecten. Bovendien voorspellen we dat de kosten voor jeugdhulp zullen stijgen in plaats van een bezuiniging te realiseren.

Jong JGZ

Jong JGZ voert maatwerkinterventies uit, waaronder voorzorg en pedagogische advisering. Beide interventies hebben een preventief karakter. Bezuinigingen vanuit de gemeente Alblisserdam zullen direct invloed hebben op het aantal trajecten dat kan worden uitgevoerd.

Pedagogische advisering draagt bij aan het versterken van de eigen kracht en opvoedingsvaardigheden van het gezin en haar netwerk. Heel laagdrempelig en zonder inzet van jeugdhulp of (specialistische) zorg. Door deze inzet worden jaarlijks zo'n 40 gezinnen bereikt.

³ Sociaal werk rendeert: samenvatting conclusies SEOR-rapport | Sociaal Werk werkt! (sociaalwerk-werkt.nl)

⁴ Onderzoek wijst uit: sociaal werk rendeert met een factor 1,6 | Sociaal Werk Nederland

⁵ Onderzoek: investeringen sociaal werk niet in verhouding tot maatschappelijke opgaven | Sociaal Werk Nederland

Bij bezuinigingen zullen minder gezinnen bereikt kunnen worden door de pedagogisch adviseur. Een deel van deze ouders en jeugdigen zullen hun vragen en oplopende problemen dan neerleggen bij het jeugdteam, maar ook daar kunnen minder trajecten dan voorheen uitgevoerd worden. Het gevolg is wachtlijsten en onvoldoende effectieve zorg voor de Alblasserdamse gezinnen en jeugdigen. Voorzorg draagt bij aan de gezondheid en ontwikkelingskansen van moeder/ouders en kind. Een traject voorzorg minder per jaar 'levert' €7000 euro op, maar kost op langere termijn €10.000-€12.000. Dat is dus juist een kostenstijging op langere termijn van €5000.

De Sociale Basis (DSB)

Vanwege de voorgenomen bezuinigingen van het college, waarbij in 2026 €100.000 en in 2025 €23.000 wordt bezuinigd op de diensten van DSB, zal DSB in die jaren minder hulpverleningstrajecten kunnen aanbieden aan de inwoners van Alblasserdam. In 2022 bood DSB nog 712 hulpverleningstrajecten aan voor maatschappelijk werk, cliëntondersteuning, schoolmaatschappelijk werk en thuisbegeleiding, met een inzet van 7,41 FTE. In 2023 is dit aantal gedaald tot 580 trajecten, met een gemiddelde inzet van 6,59 FTE (exclusief Matchingsunit en ervaringsdeskundigheidstrajecten). Aan het begin van 2023 werd namelijk bezuinigd op de FTE-inzet van DSB, wat resulteerde in een stijging van de wachttijd voor inwoners met 77 dagen. Aan het einde van dat jaar kon DSB de wachttijd weer terugbrengen tot een gemiddelde van 37 dagen door extra inzet van 0,71 FTE vanuit de Burap-gelden.

Op dit moment is de gemiddelde wachttijd 33 dagen met een inzet van 6,26FTE ((excl. Matchingsunit en ervaringsdeskundigheidstrajecten). Een nieuwe bezuiniging zal de wachttijden opnieuw aanzienlijk laten stijgen. Doordat inwoners langer moeten wachten op hulp - en ze wachten vaak al te lang met vragen van hulp - loopt de problematiek op. De implementatie van de Integrale klantroute (IKR) vraagt om een investering van de samenwerkende partijen (verandering van werkwijze). We verwachten dat met de IKR op termijn de doorstroom van trajecten versneld kan worden. Met de toenemende vragen die naar het voorliggend veld komen vanuit de zorg hopen we daarmee de wachttijden niet verder op te laten lopen.

De prognose van de komende bezuinigen laat zien dat DSB in 2026 een inzet van 4,65 aan FTE zal bieden (gerekend zonder de komende loonindexaties van 2025 en 2026) terwijl de problemen voor de inwoners toenemen aan complexiteit en intensiteit. De gevolgen van de bezuinigen op inzet vanuit DSB zijn onder andere minder trajecten kunnen bieden, nog langere wachttijden ondanks de IKR, niet altijd binnen 14 dagen een hulpaanbod bij veiligheidsvragen en problematische schulden, meer doorverwijzingen naar duurdere regionale voorzieningen en het niet kunnen bieden van preventieve hulp of overbruggingszorg. Kortom inwoners kunnen niet terecht met hun vragen en lopen nog meer vast. De beweging waarvan iedereen bevestigt dat die ingezet moet worden is dat we gaan normaliseren. Dit gaat niet vanzelf en samenlevingsopbouw en interventies, die inwoners helpen de regie op het eigen leven te hervatten, zijn noodzakelijk.

Noot

**In dit document zijn gedeeltes onleesbaar gemaakt
op grond van artikel 5 van de Wet open overheid:**

- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (naam)
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (handschrift)